USNESENÍ

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Dagmar Gottwaldové a soudců Mgr. Karly Nekolové a Mgr. Jana Rýznara ve věci

žalobkyně: **ACEMA Credit Czech, a. s.**, IČO 26158761
sídlem U libeňského pivovaru 63/2, Libeň, 180 00 Praha 8
zastoupená advokátem JUDr. Róbertem Paulovičem
sídlem Jeseniova 1725/125, 130 00 Praha

proti
žalovanému: **Petr N.**, xxx, narozený dne xxx
sídlem xxx

o zaplacení částky 566 052,29 Kč s příslušenstvím,
k odvolání žalovaného proti usnesení Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 31. 1. 2025, č. j. 12 C 185/2024-69,

takto:

Usnesení okresního soudu **se potvrzuje**.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením okresní soud nepřiznal žalovanému osvobození od soudních poplatků, a to s odůvodněním, že žalovaný, který je osobou samostatně výdělečnou činnou, hodnověrným způsobem neprokázal svůj příjem, což vyloučilo možnost, aby soud mohl objektivně posoudit, zda jsou u žalovaného důvody pro osvobození od soudních poplatků.

2. Proti tomuto usnesení podal žalovaný včasné odvolání, jímž se domáhal změny napadeného usnesení tak, že mu bude přiznáno osvobození od soudních poplatků. Uvedl, že jeho měsíční příjem vyplývá z předložené fakturace. Jiné příjmy žalovaný nemá, nevlastní ani žádný hodnotnější majetek, vyjma rodinného domu, ve kterém bydlí. Automobil tov. zn. Hyundai Santa Fe, RZ xxx (správně xxx), byl vyřazen z provozu, vozidlo bylo delší dobu nepojízdné a neprodejné. Žalovaný vlastní rodinný dům zatížený zástavním právem k zajištění hypotečního úvěru, který mu byl z důvodu špatné finanční situace zesplatněn a jeho aktuální výše vůči zástavnímu věřiteli – Union Invest Holding, a. s., činí k datu 27. 3. 2025 částku 4 306 779,92 Kč. V rámci soudního řízení pak byl zavázán uhradit částku 566 000 Kč s příslušenstvím, přičemž k dnešnímu dni by dlužná částka dosáhla 900 000 Kč. Dalším rozsudkem Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 14. 3. 2025, sp. zn. 20 C 8/2025, byl žalovaný zavázán uhradit žalobkyni částku 6 000 Kč. Jeho dluhy v současné době přesahují částku 5 mil. Kč, přesto se snaží najít společnost, která by mu poskytla hypotéku, aby mohl dluhy uhradit. S ohledem na jeho věk by výše měsíční splátky činila minimálně 35 000 Kč, což aktuálně přesahuje jeho finanční možnosti. Ovšem za pomoci rodiny by mohl dva roky hypotéku splácet a předpokládá, že během té doby se jeho finanční situace zlepší natolik, aby vše zvládl sám. Uvedl, že do špatné finanční situace se dostal svým přičiněním, když důvěřoval blízké osobě a před několika lety jí půjčil větší obnos peněz, který mu nebyl ani zčásti vrácen. Ke svému odvolání žalovaný připojil rozsudek Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 14. 3. 2025, č. j.

Shodu s prvopisem potvrzuje Michal Vozar.

20 C 8/2025-25, kterým byl zavázán zaplatit společnosti M.B.A. Finance s. r. o., IČO 27407209, se sídlem Opletalova 1603/57, Nové Město, 110 00 Praha, částku 6 000 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku, vyčíslení pohledávky věřitele – společnosti Active Debts s. r. o., IČO 21906602, ze kterého vyplývá, že žalovaný má splatný dluh vůči společnosti Union Invest Holding a. s. k datu 27. 3. 2025 ve výši 4 306 779,92 Kč. Dále bylo předloženo potvrzení Městského úřad Frýdlant nad Ostravicí ze dne 19. 2. 2025 o tom, že uvedeného dne bylo z provozu vyřazeno vozidlo RZ xxx. Současně byly předloženy faktury vystavené žalovaným odběrateli – OK – STAVEBNINY OPTIMAL s. r. o., IČO 28659031, sídlem Sídliště 545, 783 13 Štěpánov, a to faktura č. 250100001 ze dne 27. 1. 2025 vystavená na provizi ze smlouvy o zprostředkování ze zakázky ve výši 35 000 Kč splatná dne 9. 2. 2025, faktura č. 250100002 ze dne 27. 2. 2025 vystavená opět na provize ze smlouvy o zprostředkování ze zakázky ve výši 15 000 Kč se splatností ke dni 12. 3. 2025, faktura č. 250100003 ze dne 13. 3. 2025 vystavená na provize ve výši 20 000 Kč se splatností dne 26. 3. 2025 a faktura č. 250100004 ze dne 1. 4. 2025 vystavená na provize ve výši 20 000 Kč splatná dne 14. 4. 2025.

3. Odvolací soud přezkoumal napadené usnesení včetně řízení jeho vydání předcházejícího a dospěl k závěru, že odvolání žalovaného není důvodné.

4. Z obsahu spisu se podává, že v řízení zahájeném dne 6. 5. 2024 vymáhá žalobkyně po žalovaném zaplacení částky 566 052,29 Kč s úrokovým příslušenstvím ze smlouvy o podnikatelském úvěru č. 0000622555 ze dne 6. 4. 2023. Rozsudkem ze dne 25. 9. 2024, č. j. 12 C 185/2024-42, okresní soud žalobě v celém rozsahu vyhověl. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný včasné odvolání, jímž se domáhá změny napadeného rozsudku tak, že se žaloba zamítá, či zrušení tohoto rozsudku a vrácení věci okresnímu soudu k dalšímu řízení. Spolu s podaným odvoláním žalovaný soudní poplatek nezaplatil. Usnesením okresního soudu ze dne 5. 11. 2024, č. j. 12 C 185/2024-50, byl žalovaný vyzván k úhradě soudního poplatku za odvolání ve výši 28 303 Kč ve lhůtě do 15 dnů od doručení tohoto usnesení, které bylo žalovanému doručeno do datové schránky dne 6. 11. 2024. Žalovaný ve lhůtě pro zaplacení soudního poplatku podáním ze dne 20. 11. 2024 požádal o osvobození od soudních poplatků, žádost odůvodnil svou neutěšenou finanční situací. Uvedl, že jeho jediným hodnotnějším majetkem je rodinný dům, ve kterém bydlí. Hypotéka z roku 2015 zajištěná zástavou na domě mu byla nedávno zesplatněna. Zástavní věřitel po něm požaduje úhradu částky 4,2 mil. Kč. V říjnu 2024 na předmětný dům byla v rámci exekučního vymáhání dalšího dluhu vyhlášena dražba. S pomocí půjčky rodiny byl dluh v rámci exekuce zaplacen. K tomu byl žalovaný zavázán k úhradě částky vymáhané v tomto řízení. Aktuálně není nikde zaměstnán, přivydělává si pouze brigádně, jeho dluhy v současné době přesahují jeho možnosti a není schopen soudní poplatek uhradit. Okresní soud zaslal žalovanému k vyplnění prohlášení o osobních, výdělkových a majetkových poměrech, ve kterém žalovaný uvedl, že je svobodný, má příjmy z podnikání po odečtení daně ve výši 35 000 Kč měsíčně, jiné příjmy nemá, vlastní rodinný dům na adrese xxx, nemá žádné vyživovací povinnosti, splácí hypoteční úvěr u HB a. s. ve výši 4 100 000 Kč s měsíční splátkou ve výši 15 000 Kč a má další výdaje, a to na daně ve výši 100 Kč měsíčně, na sociální pojištění ve výši 4 430 Kč, na zdravotní pojištění 2 968 Kč a hradí místní poplatky ve výši 8 000 Kč. Mimo prohlášení o osobních a majetkových poměrech žalovaný svou žádost o osvobození od soudních poplatků dále nedoložil příslušnými doklady k ověření jeho prohlášení. Okresní soud si sám vyžádal zprávu Městského úřadu Frýdlant nad Ostravicí, Úřadu práce ČR, kontaktní pracoviště Frýdlant nad Ostravicí, zprávu OSSZ Frýdek-Místek a údaje z katastru nemovitostí, ze kterých zjistil údaje uvedené v napadeném usnesení o tom, že žalovaný je jediným vlastníkem rodinného domu č. p. xxx v xxx, byl vlastníkem a provozovatelem osobního vozidla tov. zn. Hyundai Santa Fe, RZ xxx, není příjemcem žádných dávek hmotné nouze, příspěvku na péči a dávek pro osoby se zdravotním postižením, stejně jako dávek státní sociální podpory, není veden jako zaměstnanec ani jako osoba samostatně výdělečná činná, nepobírá dávky nemocenského pojištění a není poživatelem důchodu.

5. Účastníku může být přiznáno osvobození od soudních poplatků (zčásti, výjimečně zcela) za předpokladu, že nejde o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva pouze tehdy, odůvodňují-li to poměry účastníka, kterými jsou v případě fyzické osoby poměry majetkové, sociální, příp. zdravotní, jenž je účastník povinen tvrdit a současně soudu věrohodným způsobem prokázat (srov. usnesení Nejvyššího ČR ze dne 25. 10. 2002, sp. zn. 20 Cdo 234/2002, či ze dne 19. 6. 2008, sp. zn. 21 Cdo 3676/2007). Rozhodnutí o (ne)přiznání osvobození od soudních poplatků pak vychází z posouzení dostatečných a úplných podkladů o majetkových a sociální poměrech, které je soudu povinen poskytnout žadatel; soud žadateli zašle k jeho žádosti o osvobození prohlášení o osobních a majetkových poměrech. Není však úkolem soudu, aby vyvinul další zvláštní úsilí ke zjišťování poměrů účastníka žádajícího o osvobození od soudních poplatků. Žádost o osvobození od soudních poplatků je návrhem, jenž stejně jako kterýkoliv jiný návrh zatěžuje navrhovatele obvyklou a zákonem stanovenou důkazní povinností. Není povinností soudu stále a opakovaně účastníka vyzývat k doplnění nebo upřesnění údajů mimo zaslání laikovi dobře srozumitelného formuláře, natož aby sám po skutečných poměrech účastníka pátral. To plně odpovídá koncepci platného občanského soudního řádu, z něhož plyne, že v zásadě je na účastníkovi řízení, aby svá práva střežil (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 5. 4. 2007 ve věci sp. zn. I. ÚS 825/06).

6. Prokázání důvodnosti osvobození od soudních poplatků je tak v souladu s ustanovením § 120 odst. 1 o. s. ř. zcela na účastníku řízení, který toto osvobození požaduje (usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 10. 2000 ve věci sp. zn. IV. ÚS 226/2000). Je tomu tak mimo jiné i proto, že osvobození představuje výhodu proti druhé straně sporu. Ústavní soud dále upozornil, že účastník řízení nesplní svou povinnost prokázat, že jeho majetkové a sociální poměry odůvodňují přiznání osvobození od soudních poplatků, pokud uvede vzájemně si odporující údaje či zatají některé skutečnosti soudu, nebo pokud nevyjeví skutečný rozsah svých příjmů a majetku, což je podmínkou pro přiznání osvobození. Stejný závěr pak vyplývá také z judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009-88), podle kterého nevěrohodné či neúplné prohlášení účastníka o jeho osobních a majetkových poměrech je důvodem pro zamítnutí jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků.

7. Žalovaný v řízení požádal o osvobození od soudních poplatků s ohledem na svou neutěšenou finanční situaci. Uváděl příjem ve výši 35 000 Kč čistého a v odvolání pak příjem toliko ve výši 22 500 Kč s tím, že se jedná o jeho příjem jako osoby samostatně výdělečně činné. Ač byl v rámci prohlášení o svých osobních a majetkových poměrech žadatele o osvobození od soudních poplatků poučen, že příjem z podnikatelské činnosti je nezbytné prokázat pravomocným platebním výměrem správce daně za poslední zdaňovací období před podáním tohoto prohlášení, a že tato skutečnost byla akcentována i v napadeném usnesení okresního soudu, ani v odvolacím řízení žalovaný nepředložil žádný hodnověrný důkaz, z něhož by bylo možno usuzovat na jeho pravidelný měsíční příjem či příjem za zdaňovací období prokázaný dokladem správce daně, za který v žádném případě není možno považovat pouhou fakturaci žalovaného, jež ničeho nedokládá o jeho celkových příjmech. Nadto je třeba poukázat na skutečnost, že uvádí-li žalovaný v odvolání příjem ve výši 22 500 Kč, pak jeho výdaje uvedené v prohlášení o osobních a majetkových poměrech bez nezbytných životních nákladů na stravu, ošacení apod. významně převyšují jeho příjmy. Již z tohoto důvodu je možno považovat žádost žalovaného o osvobození od soudních poplatků za neúplnou a jím dokládané údaje za nevěrohodné a sama tato skutečnost, jak shora uvedeno, je již důvodem pro nevyhovění žádosti žalovaného o osvobození od soudních poplatků.

8. Nadto odvolací soud dále k tvrzení o závazcích žalovaného uvádí, že podle judikatury vyšších soudů při posouzení majetkových poměrů žadatele o osvobození od soudních poplatků nelze

zohledňovat okolnost, že žadatel o osvobození od soudních poplatků je povinen hradit jiné závazky vůči dalším věřitelům, např. v rámci vedené exekuce. Ze žádného zákonného ustanovení totiž nevyplývá, že úhrada jakýchkoliv jiných závazků má přednost před zaplacením soudního poplatku a že o splnění poplatkové povinnosti vůči státu lze uvažovat až poté, co budou veškeré ostatní platební povinnosti stěžovatele zcela či alespoň zčásti splněny. Závazky účastníka např. v podobě zatěžující exekuce totiž mohou jít jen k jeho tíži (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 18. 11. 2013 ve věci sp. zn. I. ÚS 3769/12 či usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 4. 2017 ve věci sp. zn. 28 Cdo 573/2016).

9. S ohledem na shora uvedené proto pokud okresní soud neúplnou a nevěrohodnou žádost žalovaného o osvobození od soudních poplatků zamítl, resp. osvobození od soudních poplatků žalovanému nepřiznal, je jeho rozhodnutí zcela správné a jako takové bylo odvolacím soudem v souladu s ust. § 219 o. s. ř. potvrzeno.

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není dovolání přípustné**.

Ostrava 6. května 2025

Mgr. Dagmar Gottwaldová, v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Michal Vozar.